

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2010. március 30. (12.04)
(OR. en)**

8157/10

**Intézményközi referenciaszám:
2010/0065 (COD)**

**DROIPEN 30
MIGR 36**

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság
Dátum:	2010. március 29.
Tárgy:	Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről

A delegációk mellékelten kézhez kapják a Bizottság – Pierre de BOISSIEU, az Európai Unió Tanácsának főtitkára részére Jordi AYET PUIGARNAU igazgató kísérőlevelével – előterjesztett javaslatát.

Melléklet: COM(2010)95 végleges

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.3.29.
COM(2010)95 végleges

2010/0065 (COD)

Javaslat:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az
áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül
helyezéséről**

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. A javaslat okai és céljai

Az emberkereskedelem világszerte az egyik legsúlyosabb bűncselekménynek számít: súlyosan sérti az emberi jogokat, a rabszolgaság modern változatának tekinthető, és rendkívül jövedelmező üzletet biztosít a szervezett bűnözés számára. Az emberkereskedelem a következőket fedi: emberek toborzása, átadása vagy átvétele kényszerítés, megtévesztés vagy visszaélés alkalmazásával kizsákmányolás céljából, amely a szexuális vagy munkaerő-kizsákmányolást, kényszermunkát, házi kényszerszolgálatot vagy a kizsákmányolás egyéb formáit – például szervek kivételét – foglalja magába.

Az emberkereskedelem ellen tehát határozott fellépésre van szükség, amelynek célja a bűncselekmény megelőzése, üldözése és áldozatainak védelme.

1.2. Háttér-információk

Számos uniós tagállam a nem uniós országokból kiinduló emberkereskedelem fő célszágai közé tartozik. Ezenkívül bizonyítékok támasztják alá, hogy az Unió területén belül is előfordul az emberkereskedelem. A rendelkezésre álló adatok alapján készített alapos becslés szerint az Unióba irányuló vagy azon belüli emberkereskedelem évente több százezer áldozatot érint.

Az emberkereskedelem egyik legfontosabb kiváltó oka minden bizonnyal a szociális sebezhetőség. A sebezhetőség gazdasági és társadalmi tényezőkre vezethető vissza. Ilyen például a szegénység, a nemi alapon történő megkülönböztetés, a fegyveres konfliktusok, a családon belüli erőszak, a rendellenesen működő családok, illetve a korral, egészségi állapottal vagy fogyatékkal kapcsolatos személyi körülmények. Az ilyen sebezhetőséget használják ki a nemzetközi szervezett bűnözői hálózatok a migráció megkönnyítése érdekében, majd ezt követően erőszakot, fenyegetést, kényszert, illetve a visszaélés különböző formáit (pl. adósszolgálatot) alkalmazva kizsákmányolják az áldozatokat. Valójában a létrejövő jelentős profit az egyik fő mozgatórugó. Szintén motiváló tényező a szexuális szolgáltatások és az olcsó munkaerő iránti kereslet.

1.3. Meglévő rendelkezések a javaslat által érintett területen

A gyermekek jogairól szóló, 1989-ben elfogadott ENSZ-egyezmény a gyermekek védelmét kívánja biztosítani a szexuális zaklatás és szexuális kizsákmányolás minden formájával szemben. E kötelezettség kiterjed a gyermekek ellen az emberkereskedelemmel összefüggésben elkövetett szexuális kizsákmányolásra és zaklatásra is.

2000-ben az ENSZ a nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezményt kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló jegyzőkönyvet fogadott el. A jegyzőkönyv volt az emberkereskedelemmel foglalkozó első átfogó nemzetközi okmány. 2009 márciusáig a jegyzőkönyvet 24 uniós tagállam ratifikálta, a többi három tagállam pedig aláírta. Az Európai Közösség aláírta és jóváhagyta a jegyzőkönyvet.

Az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezménye átfogó és egységes keretrendszert nyújt, amely kiterjed a megelőzésre, a különböző szereplők együttműködésére, az áldozatok védelmére és nekik nyújtott segítségre, valamint az emberkereskedelem bűncselekménnyé nyilvánításának kötelezettségére. Az ezekre irányuló intézkedések végrehajtása jelentős előrelépést jelentene. Az egyezményt eddig 16 uniós tagállam ratifikálta. További 10 tagállam aláírta, esetükben a ratifikációs eljárás folyamatban van.

Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló kerethatározatot (a továbbiakban: a kerethatározat) 2002. július 19-én fogadták el, hogy eleget tegyenek az emberkereskedelem súlyos bűncselekményével szembeni uniós szintű fellépés széles körben felismert igényének. 2006 májusában a Bizottság jelentést fogadott el a kerethatározat végrehajtásáról.

A 2004/81/EK tanácsi irányelv támogatást és tartózkodási engedélyt biztosít azon áldozatok számára, akik harmadik országok állampolgárai. A Bizottság 2010-ben jelentést készít a 2004/81/EK rendelet végrehajtásáról, továbbá mérlegeli, hogy milyen intézkedések szükségesek a tagállamok által a sértettek számára nyújtott támogatás további megerősítése érdekében.

1.4. Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival és célkitűzéseivel

A Bizottság nemek egyenlőségével kapcsolatos ütemtervben¹ tett kötelezettségvállalásának szerves részét képezi a küzdelem a nemi bűncselekmények minden formája ellen, az emberkereskedelmet is beleértve. A gyermekek kereskedelme elleni küzdelemre a gyermekjogi stratégia² is kiterjed. Az emberkereskedelem elleni küzdelem és a sértettek támogatása összhangban áll a büntetőeljárásban a sértettek jogállásáról szóló 2001/220/IB tanácsi kerethatározatban³ foglalt rendelkezésekkel, valamint a tartózkodási engedélyről szóló 2004/81/EK tanácsi irányelvvel⁴, amely bevándorlási kérdésekkel foglalkozik és csak harmadik országok állampolgáira vonatkozik. Az ezen irányelvben foglalt valamennyi rendelkezés akkor alkalmazandó, ha az adott kérdést a fenti irányelv nem szabályozza. Az emberkereskedelem elleni küzdelem célja összhangban van a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről szóló 2004/80/EK tanácsi irányelvvel⁵ is, amelynek célja a kárenyhítéshez való hozzájárítás megkönnyítése a bűncselekmények sértettjei számára határokon átnyúló tényállások esetén, valamint a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló 2008/841/IB tanácsi kerethatározattal⁶. Az emberkereskedelem szerepel azon bűncselekmények listáján, amelyek esetében az európai elfogatóparancs alapján átadásra kerül sor az európai

¹ A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának - A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó ütemterv, 2006-2010, SEC(2006)275, (COM(2006) 92).

² A Bizottság Közleménye - Az EU gyermekjogi stratégiája felé - SEC(2006) 888, SEC(2006) 889, COM(2006) 367.

³ A Tanács kerethatározata (2001. március 15.) a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról (2001/220/IB) (HL L 82., 2001.3.22., 1. o.).

⁴ A Tanács 2004/81/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről (HL L 261., 2004.8.6., 85. o.).

⁵ A Tanács 2004/80/EK irányelve (2004. április 29.) a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről (HL L 261., 2004.8.6., 15. o.).

⁶ A Tanács 2008/841/IB kerethatározata a szervezett bűnözés elleni küzdelemről (HL L 300., 2008.11.11., 42. o.).

elfogatóparancsról szóló 2002/584/IB tanácsi kerethatározattal⁷ összhangban. A fentiekben felsorolt célok teljes mértékben összhangban állnak e jogi aktusokkal, akárcsak az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépéséről szóló egyezményével, valamint az Eurojust megbízatásával.

Bármely e területre irányuló uniós fellépésnek tiszteletben kell tartania az alapvető jogokat és szem előtt kell tartania a különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: Alapjogi Charta), valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben (a továbbiakban: EJE) elismert elveket. A tagállamoknak az uniós jog végrehajtása során e jogokkal és elvekkel összhangban kell eljárniuk.

Ezt a javaslatot tüzetes vizsgálatnak vetették alá azzal a céllal, hogy meggyőződjenek arról, hogy rendelkezései teljes mértékben összeegyeztethetők-e az alapvető jogokkal, nevezetesen az emberi méltósággal, a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmával, a rabszolgaság és a kényszermunka tilalmával, a gyermekek jogaival, a szabadsághoz és biztonsághoz való joggal, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságával, a személyes adatok védelmével, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való joggal, a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elveivel.

Különös figyelmet fordítottak az Alapjogi Charta 5. cikkének (3) bekezdésére, amely kifejezetten tiltja az emberkereskedelmet. Emellett az Alapjogi Charta 24. cikke is jelentőséggel bír, mivel az emberkereskedelem áldozatai között nagy számban vannak gyermekek. Az áldozatok védelmének és támogatásának biztosítása kedvező hatást gyakorol az alapvető jogok érvényesülésére. A rabszolgasággal, kényszermunkával és szolgasággal szembeni védelemhez való jogot elismeri az Emberi Jogok Európai Bírósága. Az áldozatnak az alapos, pártatlan, hatékony és gyors nyomozáshoz való joga ebből a szempontból szintén releváns, és érvényesülését elősegítené, ha az áldozat szerepe fokozottabb figyelmet kapna a büntetőeljárás során.

A sértett büntetőeljárásokban érvényesített fokozottabb szerepe azonban negatív következményekkel is járhat, amennyiben ez a megerősített szerep veszélyeztetné a vádlott eljárási jogait, így különösen a tisztességes eljáráshoz való jogot (az Alapjogi Charta 47. cikke) és a védelemhez való jogot (az Alapjogi Charta 48. cikke). Az Emberi Jogok Európai Bírósága azonban egyértelmű elveket állapított meg a vádlott és a sértett jogainak összeegyeztetésére vonatkozóan. A jogszabály szövegének pontos megfogalmazása tehát biztosítja a védelemhez való joggal való teljes összhangot, és ez a szöveg képezi a megfelelő tagállami végrehajtás alapját.

Szükség esetén az európai uniós szinten rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségek megfelelően igénybe vehetők a tagállamok azon törekvéseinek támogatására, hogy eleget tegyenek ezen irányelv követelményeinek.

⁷

A Tanács kerethatározata (2002. június 13.) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (HL L 190., 2002.7.18.).

2. KONZULTÁCIÓ AZ ÉRDEKELTEKKEL; HATÁSVIZSGÁLAT

2.1. Konzultáció az érdekeltekkel

2.1.1. A konzultáció módja, a legfontosabb célterületek és a válaszadók köre

Miután a Tanács az uniós cselekvési terv⁸ végrehajtásának értékelésére szólított fel, a Bizottság 2007 decemberében kérdőívet küldött a tagállamoknak. 23 tagállamtól, továbbá Norvégiától érkezett válasz. A válaszok bekerültek a 2008. október 17-én elfogadott bizottsági munkadokumentumba⁹.

A hatásvizsgálat elkészítése érdekében három konzultációs megbeszélésre került sor. A Bizottság emberkereskedelemmel foglalkozó szakértői csoportja 2008. október 2-án és 3-án ülésezett, és részletes vitát követően írásbeli véleményt adott ki. 2008. október 7-én konzultációs megbeszélést rendeztek különböző szakértőkkel, többek között kormányok, bűnüldöző szervek, nem kormányzati szervezetek, nemzetközi szervezetek és egyetemek képviselőivel. A résztvevők ezt követően felkérést kaptak, hogy küldjenek írásbeli észrevételeket, és ennek több szakértő eleget is tett. 2008. október 17-án találkozóra került sor a tagállamok képviselőivel.

2.1.2. Az észrevételek összefoglalása és felhasználásuk rövid ismertetése

- Az Európai Bizottság emberkereskedelemmel foglalkozó szakértői csoportja írásbeli véleményében a következő irányadó elveket hangsúlyozta: megfelelő jogi keretre van szükség minden tagállamban; az emberi jogoknak kiemelt jelentőséget kell biztosítani; mindenre kiterjedő, összehangolt és egységes megközelítési módot kell alkalmazni az emberkereskedelemre vonatkozó kormányzati politikák és a migrációs politikák összekapcsolása érdekében; tiszteletben kell tartani a gyermekek jogait; elő kell mozdítani az emberkereskedelemre irányuló kutatásokat; továbbá nyomon kell követni az emberkereskedelem ellen irányuló politikák hatását.
- Az érintettek közül sokan egyetértettek abban, hogy konkrét rendelkezésekre van szükség a nyomozás és a büntetőeljárások megerősítésére. Általában hangsúlyozták a támogatási intézkedések alapvetően fontos szerepét.
- Az érintettek körében megoszlottak a vélemények arra vonatkozóan, hogy külön kötelezettséget kell-e bevezetni annak érdekében, hogy büntethetők legyenek azok a személyek, akik tudatosan veszik igénybe az emberkereskedelem áldozatainak szexuális szolgáltatásait. Számos tagállam felhívta a figyelmet, hogy az erre vonatkozó rendelkezés ne legyen kötelező érvényű.

2.2. Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása

Külső szakértők bevonására nem volt szükség.

⁸ Az Európai Unió terve az emberkereskedelem elleni küzdelemre és annak megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatokról, normákról és eljárásokról (HL C 311., 2005.12.9., 1. o.).

⁹ Az emberkereskedelem elleni küzdelemre és annak megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatokról, normákról és eljárásokról szóló európai uniós terv végrehajtásának értékelése és nyomon követése – COM(2008) 657.

2.3. Hatásvizsgálat SEC(2009) 358 és a hatásvizsgálat összefoglalása SEC(2009) 359

Az előző, kerethatározatra vonatkozó 2009. március 25-i javaslat kapcsán számos szakpolitikai megoldási lehetőség vizsgálatára került sor az emberkereskedelem megelőzésének, valamint az ellene folyó küzdelemnek és az áldozatok védelmének célkitűzése szempontjából.

- Első lehetőség: Az új uniós szintű fellépés mellőzése

Az Európai Unió nem lép fel az emberkereskedelem elleni küzdelem érdekében, míg a tagállamok folytathatják az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezménye aláírásának és ratifikálásának folyamatát.

- Második lehetőség: Nem jogalkotási intézkedések

A 2002/629/EB kerethatározat módosítására nem kerül sor. Nem jogalkotási intézkedések hozhatók a sértetteket segítő programok, a nyomon követés, a célországokban hozott megelőző intézkedések, a származási országokban hozott megelőző intézkedések, a képzés, valamint a bűnüldözési együttműködés területén.

- Harmadik lehetőség: Új jogszabályok a büntetőeljárásokról, a sértettek támogatásáról, a megelőzésről és a nyomon követésről

A hatályos kerethatározat rendelkezéseit, az Európa Tanács egyezményének egyes rendelkezéseit és újabb elemeket magában foglaló új jogalkotási aktus kerül elfogadásra. Az új kerethatározat különösen a következő területekre vonatkozóan tartalmazna rendelkezéseket: büntető anyagi jog, joghatóság és büntetőeljárás, a sértettek jogai a büntetőeljárásokban, a sértettek támogatása, különleges védelmi intézkedések a gyermekek esetében, megelőzés, nyomon követés.

- Negyedik lehetőség: Új jogszabályok (mint a harmadik lehetőség értelmében), kiegészítve azokat nem jogalkotási intézkedésekkel (mint a második lehetőség értelmében)

- A hatályos kerethatározat rendelkezéseit, valamint új rendelkezéseket magába foglaló új jogalkotási aktus kerül elfogadásra. Az új jogalkotási aktus nem jogalkotási intézkedésekkel egészülne ki, különös tekintettel a második lehetőségnél meghatározottakra.
- A gazdasági hatás, a társadalmi hatás és az alapvető jogokra tett hatás elemzése alapján a harmadik és a negyedik lehetőség biztosítja a problémák legmegfelelőbb kezelési módját és várhatóan teljes mértékben megvalósítja a megállapított célkitűzéseket. Az előnyben részesített lehetőség a negyedik lehetőség lenne.
- A Bizottság az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről szóló kerethatározatra vonatkozó, 2009. március 25-i javaslatához kapcsolódóan hatásvizsgálatot folytatott, amely a jelen irányelvre vonatkozó javaslat tekintetében is megfelelően érvényes. Mivel a jelen indokolásban említett irányelvjavaslat tartalmát tekintve lényegében megegyezik a korábbi kerethatározat-javaslattal, az elkészített hatásvizsgálat ezen új javaslat vonatkozásában is érvényesnek tekinthető. A hatásvizsgálati jelentés elérhető az alábbi címen:

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2009_en.htm#jls.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

3.1. A javaslat összefoglalása

Az új irányelv a hatályos kerethatározat rendelkezései mellett a következő új elemeket foglalná magába:

3.1.1. Büntető anyagi jogi rendelkezések

- Fogalommeghatározás;
- Minősítő körülmények és szankciók;
- A szankciók áldozatokra való alkalmazásának mellőzése.

3.1.2. Joghatóság és büntetőeljárás

- Szélesebb körű és szigorúbb szabály az extraterritoriális joghatóságra vonatkozóan;
- Nyomozati eszközök.

3.1.3. Az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás

- Az áldozatok korai azonosítását és támogatását lehetővé tevő mechanizmusok kialakítása;
- A támogatásra vonatkozó előírások, beleértve a szükséges orvosi ellátáshoz, tanácsadáshoz és pszichológiai segítségnyújtáshoz való hozzáférést;
- Különleges intézkedések a gyermekek esetében.

3.1.4. Az áldozatok védelme a büntetőeljárás során

- A másodlagos viktimizáció megelőzését célzó különleges bánásmód;
- Kockázatértékelésen alapuló védelem;
- Jogi tanácsadás és képviselő, többek között kártérítés igénylése céljából is.

3.1.5. Megelőzés

- A szexuális szolgáltatások és az olcsó munkaerő iránti kereslet visszaszorítására irányuló intézkedések.
- Képzés;
- Azon személyek büntethetővé tétele, akik úgy veszik igénybe valamely személy szolgáltatásait, hogy tudomásuk van arról, hogy az illető emberkereskedelem áldozata.

3.1.6. Nyomon követés

- Nemzeti előadók vagy ezzel egyenértékű mechanizmusok létrehozása.

3.2. A javaslat hozzáadott értéke az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépésről szóló 2005-ös egyezményéhez viszonyítva

A javaslat az Európa Tanács egyezményére épül, és ugyanazt az átfogó megközelítést alkalmazza, amely kiterjed a megelőzésre, a büntetőeljárásra, a sértettek jogainak védelmére és a nyomon követésre. Emellett a javaslat a következő, hozzáadott értéket képviselő főbb elemeket tartalmazza:

- A szankcióknak a bűncselekmények súlyával arányosan megállapított pontos mértéke (4. cikk).
- Szélesebb körű és szigorúbb szabály az extraterritoriális joghatóságra vonatkozóan, amely a tagállamokat arra kötelezi, hogy indítsanak büntetőeljárást az emberkereskedelem bűncselekményét a tagállam területén kívül elkövető tagállami állampolgárok vagy tartósan ott tartózkodó személyek ellen (9. cikk).
- Szélesebb körű rendelkezések a szankciók sértettekre való alkalmazásának mellőzéséről bűncselekményekben való részvételük esetében, az emberkereskedők által alkalmazott tiltott módszerek jellegétől függetlenül (6. cikk).
- A sértetteknek nyújtott magasabb szintű támogatás, különösen az orvosi ellátás tekintetében (10. cikk).
- Különleges védelmi intézkedések az emberkereskedelem áldozatává vált gyermekek esetében (12–14. cikk).
- Ezenkívül a hasonló területre vonatkozó rendelkezések uniós joganyagba történő beépítése az uniós jogrend által előírt erőteljesebb kötelezettségből eredő előnyökkel jár, konkrétan azonnali hatálybalépésükkel és végrehajtásuk nyomon követésével.

3.3. Jögalap

Az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 82. cikkének (2) bekezdése és 83. cikkének (1) bekezdése.

4. A SZUBSZIDIARITÁS ELVE

A javaslat célkitűzéseit a tagállamok önállóan a következő okok miatt nem tudják kielégítően megvalósítani:

A célok eléréséhez az emberkereskedelem elleni küzdelemben a tagállamok összehangolt erőfeszítéseire és nemzetközi szintű együttműködésre van szükség. A különböző tagállamok jogi szabályozásának eltérései hátráltathatják az összehangolt erőfeszítéseket és akadályozhatják a nemzetközi bűnüldözési és igazságügyi együttműködést.

A javaslat célkitűzései az uniós fellépéssel a következők miatt valósíthatók meg jobban:

A javaslat a jelenlegi kerethatározatnál szélesebb körben közelíti a tagállamok büntető anyagi jogát és eljárási szabályait. Ez kedvező hatást gyakorol majd a nemzetközi bűnüldözési és igazságügyi együttműködésre, valamint a sértetteknek nyújtott támogatásra és védelemre. A javaslat ezért megfelel a szubszidiaritás elvének.

5. AZ ARÁNYOSSÁG ELVE

Ez a javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel az említett célkitűzések európai szintű megvalósításához szükséges minimumra szorítkozik, és nem lépi túl az e célból szükséges mértéket.

6. A JOGI AKTUS TÍPUSÁNAK MEGVÁLASZTÁSA

Javasolt aktus: irányelv.

Az emberkereskedelem elleni küzdelem terén a tagállamok büntető jogszabályainak közelítésére van szükség a büntetőügyekben való együttműködés javításához. E célra a Szerződés kifejezetten csak irányelvek elfogadásáról rendelkezik.

7. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincsenek az uniós költségvetést érintő vonzatai.

8. KIEGÉSZÍTŐ INFORMÁCIÓK

8.1. Meglévő jogszabályok hatályon kívül helyezése

A javaslat elfogadása meglévő jogszabályok hatályon kívül helyezését eredményezi.

8.2. Területi hatály

A javaslat címzettjei a tagállamok. Az elfogadásra kerülő irányelvnek az Egyesült Királyságra, Írországra és Dániára történő alkalmazása az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt (21.) és (22.) jegyzőkönyv rendelkezéseinek megfelelően alakul.

Javaslat:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

az emberkereskedelem megelőzéséről, továbbá az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésére és 83. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹⁰,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére¹¹,

a javaslat nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

a rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az emberkereskedelem súlyos bűncselekmény, amelyet gyakran szervezett bűnözés kereteiben követnek el, és súlyosan sérti az alapvető jogokat, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája kifejezetten tiltja.
- (2) Az Európai Unió elkötelezett az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem, valamint az emberkereskedelem áldozatai jogainak védelme mellett. E célt szolgálta az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB tanácsi kerethatározat¹², valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemre és annak megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatokról, normákról és eljárásokról szóló európai uniós terv (2005/C 311/01)¹³ elfogadása. Az Unió emellett azokban az Unión kívüli országokban is folytat tevékenységet, ahonnan az áldozatok származnak, illetve ahol az áldozatokat továbbadják. E fellépések célja a tudatosság növelése, a sebezhetőség csökkentése, az áldozatok támogatása és segítése, az emberkereskedelem kiváltó okai elleni küzdelem és az országok támogatása az emberkereskedelem elleni megfelelő jogi szabályozás kialakításában. Ezen kívül az emberkereskedelem miatt indított büntetőeljárások összehangolását megkönnyíti majd

¹⁰ HL C [...], [...], [...]. o.

¹¹ HL C [...], [...], [...]. o.

¹² HL L 203., 2002.8.1., 1. o.

¹³ HL C 311., 2005.12.9., 1.o.

a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló 2009/948/IB tanácsi kerethatározat¹⁴ elfogadása.

- (3) Ez az irányelv az emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozóan egységes és integrált megközelítést alkalmaz. Az irányelv fő célja a következetesebb megelőzés és büntetőeljárás, valamint a sértettek jogainak védelme. A gyermekek kiszolgáltatottabbak, és ezért nagyobb a veszélye annak, hogy az emberkereskedelem áldozataivá válnak. Az irányelv rendelkezéseinek alkalmazása során a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsősorban figyelembe venni, az Európai Unió Alapjogi Chartájával és az Egyesült Nemzetek gyermekek jogairól szóló egyezményével¹⁵ összhangban.
- (4) Az Egyesült Nemzetek nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló 2000. évi ENSZ-jegyzőkönyv¹⁶ és az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépésről szóló 2005-ös egyezménye¹⁷ alapvető lépéseket jelentenek az emberkereskedelem elleni nemzetközi együttműködés fejlesztésének folyamatában.
- (5) Az emberkereskedelem terén tapasztalt legújabb fejlemények kezelése céljából ez az irányelv tágabban értelmezi az emberkereskedelem fogalmát, mint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat, így a kizsákmányolás egyéb formáit is magában foglalja. Ebben az irányelvben a kényszer hatására folytatott koldulást egyfajta kényszerszolgáltatásnak vagy kényszerszolgáltatásnak kell tekinteni, a kényszer- vagy kötelező munkáról szóló, 1930. június 29-i 29. sz. ILO-egyezményben meghatározottaknak megfelelően. Ezért a kolduláshoz kapcsolódó kizsákmányolás csak akkor tartozik bele az emberkereskedelem fogalommeghatározásába, ha a kényszerszolgáltatás vagy -szolgáltatás valamennyi feltétele fennáll. A vonatkozó ítélkezési gyakorlat alapján eseti alapon kell felmérni, hogy az érintett érvényes beleegyezését adta-e az efféle szolgáltató tevékenység végzésébe. Mindazonáltal ha kiskorúról van szó, az esetleges beleegyezést sohasem lehet érvényesnek tekinteni. A „bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás” kifejezés azt jelenti, hogy egy adott személyt úgy zsákmányolnak ki, hogy az illető – többek közt – zsebtolvajlást, áruházi tolvajlást és más hasonló, büntetendő és anyagi haszonnal járó tevékenységet követ el. A fogalommeghatározás kiterjed a szervek kivételének céljából történő emberkereskedelemre is, amely a szervkereskedelemhez kapcsolódik, és az emberi méltóság és a testi épség súlyos megsértését jelenti.
- (6) Az ebben az irányelvben foglalt szankciók mértéke tükrözi a tagállamoknak az emberkereskedelem fokozódása következtében növekvő aggodalmait. Tekintettel a szóban forgó bűncselekmény súlyosságára, ezen irányelv célja a szankciók további harmonizálása, valamint súlyosabb szankciók biztosítása az Unióban. Meghatározott

¹⁴ HL L 328., 2009.12.15., 42. o.

¹⁵ Az Egyesült Nemzetek egyezménye a gyermek jogairól, amelyet az 1989. november 20-i 44/25. számú közgyűlési határozat fogadott el és nyitott meg aláírásra, ratifikálásra és csatlakozásra.

¹⁶ A nemzetközi szervezett bűnözés elleni fellépésről szóló ENSZ-egyezményt kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nő- és gyermekkereskedelem megelőzéséről, felszámolásáról és megbüntetéséről szóló ENSZ-jegyzőkönyv, Palermo, 2000.

¹⁷ Az Európa Tanács egyezménye az emberkereskedelem elleni fellépésről, Varsó, 2005.5.16. Az Európa Tanács Szerződéseinek 197. Egyezménye.

körülmények között – például különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő sértett sérelmére – történő elkövetés esetén szigorúbb szankciókat kell kiszabni. Ezen irányelv alkalmazásában különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő személynek tekintendők legalább a gyermekek, valamint azok a felnőttek, akik teresség, egészségi állapot vagy fogyatékoság miatt a bűncselekmény elkövetésekor különösen kiszolgáltatott helyzetben voltak. Különösen súlyos bűncselekmények esetén – például ha a sértett életét veszély fenyegette, vagy ha a bűncselekmény elkövetésekor súlyos erőszakot alkalmaztak, vagy ha a bűncselekmény a sértettnek különösen súlyos sérelmet okozott – a súlyosságot különösen szigorú szankció kiszabásával kell tükrözni. Ebben az irányelvben az átadásra történő hivatkozás esetén azt az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi határozatnak¹⁸ megfelelően kell értelmezni.

- (7) Az emberkereskedelem áldozatait – az egyes tagállamok jogrendszerének alapelveivel összhangban – mentesíteni kell a büntetőeljárás, illetve büntetés alól olyan bűncselekmények vonatkozásában, amelyek elkövetésére az emberkereskedelemnek való alávetettségük közvetlen következményeként kényszerültek, mint például a hamis okmányok felhasználása vagy a prostitúcióról és a bevándorlásról szóló jogszabályok szerinti bűncselekmények. E védelem célja, hogy védje a sértettek emberi jogait, elkerülje a további viktimizációt és ösztönözze, hogy tanúként részt vegyenek az elkövetőkkel szembeni büntetőeljárásokban. Ez a védelem nem zárja ki büntetőeljárás indítását vagy büntetések kiszabását olyan cselekmény tekintetében, amelyet az érintett akaratlagosan követett el vagy vett részt abban.
- (8) Az emberkereskedelem bűncselekményének ügyében folytatott nyomozás és büntetőeljárás eredményességének biztosítása érdekében ezek megindítására a sértett bejelentésétől vagy keresetétől függetlenül kell, hogy sor kerüljön. A büntetőeljárás lefolytatását az áldozat nagykorúvá válását követően még kellő ideig lehetővé kell tenni. Biztosítani kell, hogy a bűnüldözési szervek tisztviselői és az ügyészek megfelelő képzésben részesüljenek, a nemzetközi bűnüldözési és igazságügyi együttműködés javítása érdekében is. Az ilyen bűncselekmények kinyomozásáért és büntetőeljárás alá vonásáért felelős személyek számára lehetővé kell tenni a szervezett bűnözés vagy más súlyos bűncselekmények esetében alkalmazott nyomozati eszközök használatát, például beszélgetések lehallgatását, a leplezett megfigyelést – az elektronikus megfigyelést is ideértve –, a bankszámlák megfigyelését vagy más pénzügyi nyomozásokat.
- (9) Azon nemzetközi bűnözői csoportok hatékony üldözésének biztosítása érdekében, amelyek tevékenységének központja valamely tagállamban található, és amelyek harmadik országban folytatnak emberkereskedelmet, az emberkereskedelem bűncselekményére vonatkozóan joghatóságot kell megállapítani arra az esetre, ha az elkövető valamely tagállam állampolgára vagy szokásos tartózkodási helye valamely tagállamban található, és a bűncselekményt e tagállam területén kívül követték el. Hasonlóképpen, joghatóságot kell megállapítani arra az esetre is, ha az áldozat valamely tagállam állampolgára vagy szokásos tartózkodási helye valamely tagállamban található, vagy a bűncselekményt valamely tagállam területén székhellyel rendelkező jogi személy javára követték el, és a bűncselekményt e tagállam területén kívül követték el.

¹⁸ HL L 190., 2002.7.18., 1. o.

- (10) Míg a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről szóló, 2004. április 29-i 2004/81/EK tanácsi irányelv¹⁹ a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről rendelkezik, és az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁰ az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát – beleértve a kiutasítással szembeni védelmet – szabályozza, ez az irányelv különleges védelmi intézkedéseket vezet be az emberkereskedelem minden áldozatára vonatkozóan. Következésképpen ez az irányelv nem foglalkozik az emberkereskedelem áldozatainak a tagállamok területén történő tartózkodásának feltételeivel.
- (11) Az emberkereskedelem áldozatai számára lehetővé kell tenni, hogy eredményesen érvényesítsék jogaikat. Ezért segítséget és támogatást kell nyújtani a sértetteknek a büntetőeljárást megelőzően, annak folyamán és azt követően megfelelő ideig. A segítség és a támogatás eredményessége érdekében szükséges, hogy azt megfelelő tájékoztatás után és a sértett beleegyezésével nyújtsák, ezzel biztosítva például, hogy a sértett hozzájáruljon a betegségek azonosítására irányuló intézkedésekhez vagy más lényeges támogatási intézkedésekhez. A segítségnyújtásnak és támogatásnak ki kell terjednie legalább a sértettek felépüléséhez és az emberkereskedők fogságából való kiszabadulásukhoz minimálisan szükséges intézkedésekre. Az ilyen intézkedések gyakorlati végrehajtásakor – a nemzeti eljárásoknak megfelelően elvégzett egyedi értékelések alapján – figyelembe kell venni az érintett személyek állapotát és szükségleteit. Az érintett személy számára segítséget és támogatást kell nyújtani, amint feltételezhető, hogy emberkereskedelem áldozata, tekintet nélkül arra, hogy hajlandó-e tanúként fellépni. Feltételek nélkül segítséget kell nyújtani legalább addig, amíg az illetékes hatóság meghozza végleges döntését a gondolkodási idő és a tartózkodási engedély tekintetében, vagy más módon elismeri, hogy az érintett emberkereskedelem áldozata. Ha az azonosítási eljárás lezárultát vagy a gondolkodási idő leteltét követően azt állapítják meg, hogy az érintett nem jogosult tartózkodási engedélyre, vagy nem rendelkezik egyéb módon jogszerű tartózkodási hellyel az adott országban, az érintett tagállam nem köteles számára további segítséget és támogatást nyújtani ezen irányelv alapján. Szükség esetén a büntetőeljárásokat követően meghatározott ideig továbbra is segítséget és támogatást kell nyújtani, például ha a bűncselekmény súlyos fizikai vagy pszichológiai következményei miatt a sértett még egészségügyi ellátásban részesül, vagy ha a sértett biztonsága a büntetőeljárás során tett tanúvallomásai miatt veszélyben van.
- (12) A büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat²¹ számos jogot biztosít a sértettek számára a büntetőeljárások folyamán, beleértve a védelemhez és kártérítéshez való jogot is. Ezenkívül az emberkereskedelem áldozatai számára biztosítani kell a hozzáférést a jogi tanácsadáshoz és jogi képviselőhöz, többek között kártérítés igénylése céljából is. A

¹⁹ HL L 261., 2004.8.6., 19. o.

²⁰ HL L 158., 2004.4.30., 77. o.

²¹ HL L 82., 2001.3.22., 1. o.

jogi tanácsadás célja annak lehetővé tétele, hogy a sértettek információkhoz jussanak, és tanácsot kapjanak az előttük nyitva álló különféle lehetőségekkel kapcsolatban. A jogi tanácsadásnak és képviseletnek – a tagállamok belső eljárásainak megfelelő módon – ingyenesnek kell lennie legalább azon esetekben, amikor a sértett nem rendelkezik elegendő anyagi fedezettel. Mivel a kiskorú sértettek esetében különösen valószínű, hogy nem rendelkeznek ilyen fedezettel, a részükre biztosított jogi tanácsadásnak és képviseletnek a gyakorlatban díjmentesnek kell lennie. Ezenkívül a nemzeti eljárásoknak megfelelően elvégzett egyedi kockázatértékelés alapján védeni kell a sértetteket a megtorlástól, a megfélemlítéstől és annak kockázatától, hogy ismét az emberkereskedelem áldozataivá váljanak.

- (13) A büntetőeljárások során meg kell védeni a másodlagos viktimizációtól vagy a további megrázkódtatásoktól az emberkereskedelem áldozatait, akik az emberkereskedelemmel gyakran együtt járó visszaéléseket és megalázó bánásmódot – például szexuális kizsákmányolást, nemi erőszakot, a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatokat vagy a szervek kivételét – is elszenvedték. Ezért az emberkereskedelem áldozatait a bünygyi nyomozás és a büntetőeljárás során az egyéni szükségleteiknek megfelelő bánásmódban kell részesíteni. A szükségletek egyedi értékelése során figyelembe kell venni az olyan körülményeket, mint az életkor, a terhesség, az egészségi állapot, a fogyatékoság és egyéb személyes körülmények, valamint a sértett által elszenvedett bűncselekmények fizikai és pszichológiai következményei. A megfelelő elbánás alkalmazásának szükségességéről és módjáról a nemzeti jogszabályokban meghatározott indokokkal, az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival, a gyakorlattal és az iránymutatásokkal összhangban, egyedi alapon kell dönteni.
- (14) Az emberkereskedelem valamennyi sértettjére vonatkozó intézkedések mellett a tagállamoknak biztosítaniuk kell azt, hogy a kiskorú sértettek tekintetében különleges segítségnyújtási, támogatási és védelmi intézkedések álljanak rendelkezésre. Ezeket az intézkedéseket a gyermekek érdekében és a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban kell biztosítani. Amennyiben az emberkereskedelem áldozatának az életkora bizonytalan, és okkal feltételezhető, hogy az említett személy még nem töltötte be 18. életévét, akkor az érintettet kiskorúnak kell vélelmezni annak érdekében, hogy haladéktalanul segítségben, támogatásban és védelemben részesülhessen. A kiskorú áldozatok részére biztosított segítségnyújtási és támogatási intézkedések keretében a hangsúlyt az áldozatok fizikai és pszicho-szociális felépülésre kell helyezni, valamint arra, hogy tartós megoldást találjanak a szóban forgó személy számára. Mivel biztosítani kell, hogy a kiskorú áldozatok a lehető leghamarabb visszailleszkedjenek a társadalomba, ez szükségképpen magában foglalja az oktatáshoz való hozzáféréshez való jogot. Tekintettel arra, hogy az emberkereskedelem kiskorú áldozatai különösen kiszolgáltatottak, további védelmi intézkedéseket kell biztosítani a bünygyi nyomozások és a büntetőeljárások részét képező kihallgatások során történő védelmük érdekében.
- (15) A tagállamoknak ki kell alakítaniuk és/vagy meg kell erősíteniük az emberkereskedelem megakadályozására irányuló szakpolitikáikat, beleértve olyan intézkedéseket is, amelyek a kutatás, a tájékoztatás, a felvilágosítás és az oktatás révén a kizsákmányolás bármely formája iránti kereslet visszaszorítására és az emberkereskedelem áldozatává válás kockázatának csökkentésére irányulnak. Az ilyen kezdeményezésekben a tagállamoknak érvényre kell juttatniuk a nemi dimenziót, és a gyermekek jogainak tiszteletben tartásán alapuló megközelítést kell alkalmazniuk. Az

áldozatokkal és a lehetséges áldozatokkal várhatóan kapcsolatba kerülő hivatalos személyeket megfelelő képzésben kell részesíteni annak érdekében, hogy képesek legyenek felismerni és megfelelő bánásmódban részesíteni az ilyen áldozatokat. A képzésre vonatkozó ezen kötelezettség elsősorban a rendőrtisztekre, határőrökre, munkaügyi felügyelőkre, egészségügyi dolgozókra és konzulátusi személyzetre terjed ki, azonban helyi körülmények figyelembevételével kiterjeszthető hivatalos személyek egyéb csoportjaira is, akik munkájuk során várhatóan kapcsolatba kerülnek az emberkereskedelem áldozataival.

- (16) Az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2009. június 18-i 2009/52/EK irányelv²² szankciókat állapít meg a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató olyan munkáltatókkal szemben, akik ellen ugyan nem emeltek vádat, illetve nem hoztak ítéletet emberkereskedelem miatt, viszont úgy veszik igénybe valamely személy munkáját vagy szolgáltatásait, hogy tudomásuk van arról, hogy az illető emberkereskedelem áldozata. Továbbá a tagállamoknak mérlegelniük kell annak lehetőségét, hogy szankciókat alkalmazzanak azon személyekkel szemben, akik emberkereskedelem áldozatának valamilyen szolgáltatását veszik igénybe, miközben tudomásuk van arról, hogy az illető emberkereskedelem áldozata. E további büntethetővé tétel kiterjedhet harmadik országok jogszerűen tartózkodó állampolgárainak és uniós országok állampolgárainak munkáltatóira, valamint emberkereskedelem áldozatától szexuális szolgáltatásokat vásárló személyekre, állampolgárságuktól függetlenül.
- (17) A tagállamoknak – az általuk belső szervezetük alapján megfelelőnek tartott módon – alapstruktúrával és meghatározott feladatokkal rendelkező nemzeti nyomozási rendszereket – nemzeti előadókat vagy ezzel egyenértékű mechanizmusokat – kell létrehozniuk az emberkereskedelem tendenciáival kapcsolatos információk értékelésére, az emberkereskedelem elleni intézkedések eredményeinek mérésére, valamint az érintett nemzeti hatóságok számára történő rendszeres jelentéstétel céljából.
- (18) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen az emberkereskedelem elleni küzdelmet a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért – léptékét és hatásait tekintve – az az Európai Unió szintjén jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 3. és 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az utóbbi cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (19) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és szem előtt tartja a különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, nevezetesen az emberi méltóságot, a rabszolgaság, kényszermunka és emberkereskedelem tilalmát, a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmát, a gyermekek jogait, a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, a személyes adatok védelmét, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, a bűncselekmények és büntetések törvényességének és

²² HL L 126., 2009.6.30., 24. o.

arányosságának elveit. Ez az irányelv épp ezen jogok és elvek maradéktalan tiszteletben tartását kívánja biztosítani, ezért ennek megfelelően kell végrehajtani.

- (20) [Az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 1., 2., 3. és 4. cikkével összhangban az Egyesült Királyság és Írország bejelentette, hogy részt kíván venni ezen irányelv meghozatalában és alkalmazásában] VAGY [Az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, az Egyesült Királyság és Írország nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, így az rájuk nem kötelező és nem alkalmazandó]. Az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, így az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy

Ezen irányelv célja, hogy az emberkereskedelem esetében szabályozási minimumokat állapítson meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan. Célja továbbá, hogy ezen bűncselekmény megelőzését és áldozatai védelmének erősítését szolgáló közös rendelkezéseket vezessen be.

2. cikk

Az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények

1. A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy biztosítsák az alábbi szándékos cselekmények büntethetőségét:

személyek toborzása, szállítása, elhurcolása, rejtegetése vagy átvétele – az adott személy feletti ellenőrzés cseréjét vagy átadását is ideértve – fenyegetéssel, erőszakkal vagy egyéb kényszer alkalmazásával, emberrablással, csalással, megtévesztéssel, hatalommal vagy a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés révén, illetve anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék a másik személy felett ellenőrzéssel bíró személy beleegyezését.
2. Kiszolgáltatott helyzet akkor jön létre, ha az adott személy, tényleges vagy elfogadható választási lehetőség hiányában, kénytelen alávetni magát az adott visszaélésnek.
3. A kizsákmányolás magában foglalja legalább a prostitúció révén történő kizsákmányolást vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, a kényszermunkát vagy -szolgáltatásokat – a koldulást is ideértve – , a rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, a szolgáltatást, a bűncselekmény révén történő kizsákmányolást és a szervek kivételét.

4. Az emberkereskedelem áldozatának a tervezett vagy tényleges kizsákmányoláshoz adott beleegyezése nem releváns, ha az (1) bekezdésben szereplő eszközök bármelyikét alkalmazták.
5. Ha az (1) bekezdésben említett magatartás kiskorúra irányul, büntetendő emberkereskedelemnek minősül akkor is, ha az nem jár az (1) bekezdésben szereplő eszközök alkalmazásával.
6. Ezen irányelv alkalmazásában „kiskorú”: minden 18. életévét be nem töltött személy.

3. cikk

Felbujtás, bűnsegély és kísérlet

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 2. cikkben említett bűncselekményekre való felbujtás, az azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegély, vagy azok elkövetésének kísérlete büntetendő legyen.

4. cikk

Szankciók

1. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. cikkben említett bűncselekmények maximális büntetési tétele legalább öt év szabadságvesztés legyen.
2. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. cikkben említett bűncselekmények maximális büntetési tétele legalább tíz év szabadságvesztés legyen, ha az alábbi körülmények legalább egyike teljesül:
 - a) a bűncselekményt hivatalos személy követte el kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben;
 - b) a bűncselekményt különösen kiszolgáltatott helyzetben levő áldozat ellen követték el, ami ezen irányelv összefüggésében magában foglalja legalább az összes kiskorú áldozatot, valamint a terhesség, az egészségi állapot, vagy fogyatékosság miatt különösen kiszolgáltatott helyzetben levő felnőtteket;
 - c) a bűncselekményt a 2008/841/IB kerethatározat²³ értelmében vett bűnszervezet keretében követték el.
 - d) a bűncselekmény szándékosan vagy súlyos gondatlanságból veszélyeztette a sértett életét;
 - e) a bűncselekmények során súlyos erőszakot alkalmaztak vagy különösen súlyos sérelmet okoztak a sértettnek.

²³ HL L 300., 2008.11.11., 42. o.

3. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. cikkben említett bűncselekményeket hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntesse, melyek az átadáshoz is vezethetnek.

5. cikk

A jogi személyek felelőssége

1. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek a 2. és 3. cikkben említett bármely bűncselekményért, amelyet akár saját nevében, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személyen belül vezető tisztséget tölt be, amely a következők egyikén alapul:
 - a) a jogi személy képviselőjére való jogosultság; vagy
 - b) a jogi személy nevében történő döntéshozatalra irányuló jogosultság;
 - c) a jogi személyen belüli ellenőrzés gyakorlásának jogköre.
2. A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a jogi személy felelősségre vonható legyen, ha az (1) bekezdésben említett valamely személy általi felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy a neki alárendelt személy az érintett jogi személy javára elkövesse a 2. és 3. cikkben említett valamely bűncselekményt.
3. A jogi személynek az (1) és (2) bekezdésben meghatározott felelőssége nem zárja ki az azon természetes személyek elleni büntetőeljárást, akik a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények valamelyikét tettesként, felbujtóként vagy bűnszegédként követik el.
4. Ezen irányelv alkalmazásában „jogi személy” az alkalmazandó jog szerint jogi személyiséggel rendelkező bármely jogalany, kivéve az államot vagy az államhatalmat gyakorló egyéb közjogi intézményt és a nemzetközi közjogi szervezeteket.

6. cikk

Jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciók

1. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 5. cikk (1) és (2) bekezdése értelmében felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal legyen büntethető, beleértve a büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbüntetéseket, valamint más szankciókat, például:
 - a) az állami kedvezményekből és támogatásokból való kizárás;
 - b) az üzleti tevékenységek gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;
 - c) bírósági felügyelet alá helyezés;
 - d) bíróság által elrendelt felszámolás;
 - e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

7. cikk

Az áldozatokkal szembeni büntetőeljárás vagy szankciók alkalmazásának mellőzése

A tagállamok – saját jogrendszerük alapelveivel összhangban – lehetővé teszik, hogy az emberkereskedelem áldozatai mentesüljenek a büntetőeljárás, illetve a szankciók kiszabása alól olyan bűncselekményekben való részvételük miatt, amelyre annak közvetlen következményeként kényszerültek, hogy a 2. cikkben felsorolt bármely cselekményt elkövették velük szemben.

8. cikk

Nyomozás és büntetőeljárás

1. A tagállamok biztosítják, hogy a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásra és büntetőeljárásra a sértett bejelentésétől vagy keresetétől függetlenül sor kerüljön, továbbá hogy az eljárás abban az esetben is folytatódhasson, ha a sértett visszavonta vallomását.
2. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és 3. cikkben említett valamely bűncselekményhez kapcsolódó büntetőeljárást az áldozat nagykorúvá válását követően még kellő ideig lefolytathassák.
3. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásért vagy büntetőeljárásért felelős személyek, egységek vagy szolgálatok megfelelő képzésben részesüljenek.
4. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a szervezett bűnözés vagy egyéb súlyos bűncselekmények eseteiben alkalmazottakhoz hasonló hatékony nyomozási eszközök álljanak a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásért vagy büntetőeljárásért felelős személyek, egységek vagy szolgálatok rendelkezésére.

9. cikk

Joghatóság

1. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és a 3. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozóan megállapítsák joghatóságukat, amennyiben:
 - a) a bűncselekményt részben vagy egészben a területén követték el; vagy
 - b) az elkövető az adott tagállam állampolgára vagy szokásos tartózkodási helye a tagállam területén van; vagy
 - c) a bűncselekményt az adott tagállam állampolgára vagy olyan személy sérelmére követték el, akinek a szokásos tartózkodási helye a tagállam területén van; vagy
 - d) a bűncselekményt a tagállam területén székhellyel rendelkező jogi személy javára követték el.

2. Valamely tagállam határozhat úgy, hogy egyáltalán nem, vagy csak bizonyos esetekben vagy körülmények között alkalmazza a joghatóságra vonatkozóan az (1) bekezdés c) és d) pontjában meghatározott szabályokat, amennyiben a bűncselekmény a tagállam területén kívül követkék el.
3. A 2. és 3. cikkben említett, az érintett tagállam területén kívül elkövetett, és az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételnek megfelelő bűncselekmények ügyében folytatott büntetőeljárás esetében a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy joghatóságuk megállapítását ne rendeljék alá az alábbi feltételnek:
 - a) a cselekmények az elkövetésük helyén minősüljenek bűncselekménynek, vagy
 - b) a büntetőeljárás kizárólag a sértett által a bűncselekmény elkövetésének helyén tett bejelentést vagy a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti államtól érkezett feljelentést követően indítható meg.
4. Amennyiben a tagállamok a (2) bekezdés alkalmazása mellett döntenek, úgy megfelelően tájékoztatják a Bizottságot, illetve adott esetben közlik, hogy a határozat mely egyedi esetekben vagy körülmények között alkalmazandó.

10. cikk

Az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott segítség és támogatás

1. A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az áldozatoknak segítséget és támogatást nyújtsanak a büntetőeljárást megelőzően, annak folyamán és azt követően megfelelő ideig annak érdekében, hogy lehetővé tegyék számukra a büntetőeljárásban a sértettek jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB kerethatározatban, továbbá ebben az irányelvben meghatározott jogaik gyakorlását.
2. A tagállamok megteszik az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy egy adott személy segítségben és támogatásban részesüljön attól fogva, hogy az illetékes hatóságok feltételezik, hogy az illető ellen esetleg elkövetkék a 2. és 3. cikkben említett valamelyik bűncselekményt.
3. A tagállamok megteszik az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás ne legyen ahhoz a feltételhez kötve, hogy az áldozat kész-e tanúként fellépni.
4. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az érintett segítségnyújtó szervezetekkel együttműködve megfelelő mechanizmusokat hozzanak létre az áldozatok korai azonosítása, segítése és támogatása érdekében.
5. A (2) bekezdésben említett segítségnyújtási és támogatási intézkedéseket a sértett beleegyezésével és megfelelő tájékoztatás után nyújtják, és azok kiterjednek legalább a sértett megélhetését biztosító életszínvonal lehetővé tételére olyan intézkedéseken keresztül, mint a megfelelő és biztonságos elhelyezésre és az anyagi támogatásra, a szükséges orvosi ellátásra – beleértve a pszichológiai segítségnyújtást is –, a tanácsadásra és tájékoztatásra olyan nyelven, amelyet a sértett ért, szükség esetén a fordítói és tolmácsolási szolgáltatásokra, valamint kiskorúak esetében az oktatáshoz

való hozzáférésre. A tagállamok figyelmet fordítanak a különleges szükségletekkel rendelkező áldozatokra.

11. cikk

Az emberkereskedelem áldozatainak védelme a nyomozás és a büntetőeljárás során

1. Az ebben a cikkben említett védelmi intézkedések kiegészítik a 2001/220/IB kerethatározatban megállapított jogokat.
2. A tagállamok biztosítják, hogy az emberkereskedelem áldozatai ingyenes jogi tanácsadást és jogi képviselőt vehessenek igénybe, többek között kártérítés igénylése céljából is. A jogi képviselőt ingyenes azokban az esetekben, amikor a sértett nem rendelkezik elegendő anyagi fedezettel. E bekezdés nem érinti a 14. cikk (2) bekezdésének alkalmazását abban az esetben, ha a sértett kiskorú.
3. A védekezés jogának sérelme nélkül a tagállamok – adott esetben, és amennyiben jogrendszerének alapelveivel összhangban van – lehetővé teszik, hogy az emberkereskedelem tanúként fellépő sértettjének személyazonosságát ne közöljék.
4. A tagállamok biztosítják, hogy az emberkereskedelem áldozatai egyedi kockázatértékelés alapján megfelelő védelemben részesüljenek, többek között – szükség esetén, valamint a nemzeti jogszabályokban vagy eljárásokban meghatározott indokok alapján – részt vehessenek a tanúvédelmi programokban vagy más hasonló intézkedésekben.
5. A védekezéshez való jog sérelme nélkül, valamint azt követően, hogy a illetékes hatóságok egyedileg megvizsgálták a sértett személyes körülményeit, a tagállamok biztosítják, hogy az emberkereskedelem áldozatai különleges bánásmódban részesüljenek annak érdekében, hogy megakadályozzák másodlagos viktimizációjukat, mégpedig – lehetőség szerint, valamint a nemzeti jogszabályokban meghatározott indokok és az igazságszolgáltatási mérlegelés, gyakorlat és iránymutatás alapján – az alábbiak elkerülése révén:
 - a) a nyomozás, a büntetőeljárás, valamint a tárgyalás során a kihallgatás szükségtelen ismétlése;
 - b) a tanúvallomás – például a kihallgatás és a szembesítés – során a sértettek és az elkövetők közötti vizuális kapcsolat, megfelelő módszerek alkalmazásával, beleértve a megfelelő kommunikációs technológiák alkalmazását;
 - c) a nyilvános bírósági tárgyaláson való tanúskodás;
 - d) a magánéletre vonatkozó szükségtelen kérdések.

12. cikk

Az emberkereskedelem kiskorú áldozatainak nyújtott segítségre, támogatásra és védelmi intézkedésekre vonatkozó általános rendelkezések

1. Az emberkereskedelem kiskorú áldozatai segítségben és támogatásban részesülnek, valamint védelmi intézkedéseket hoznak érdekükben, a gyermek mindenek felett álló érdekeinek figyelembevételével.
2. A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az emberkereskedelem áldozatának az életkora bizonytalan, és okkal feltételezhető, hogy az említett személy kiskorú, akkor vélelmezzék a kiskorúságát annak érdekében, hogy a 13. és 14. cikkel összhangban haladéktalanul segítségben, támogatásban és védelemben részesülhessen.

13. cikk

Az emberkereskedelem kiskorú áldozatainak nyújtott segítség és támogatás

1. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az emberkereskedelem kiskorú áldozatainak védelmére és támogatására, fizikai és pszicho-szociális gyógyulásuk érdekében hozott konkrét rövid és hosszú távú intézkedéseket minden egyes kiskorú áldozat sajátos körülményeinek egyedi értékelését követően, a gyermek véleményének, szükségleteinek és aggodalmainak kellő figyelembevételével hajtsák végre.
2. A tagállamok – adott esetben és lehetőség szerint – intézkednek arról, hogy az emberkereskedelem kiskorú áldozatának családja segítséget és támogatást kapjon, amennyiben a család a tagállam területén tartózkodik. Különösen, a tagállamok – adott esetben és lehetőség szerint – alkalmazzák a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkét az érintett családra.
3. Ez a cikk a 10. cikk mellett alkalmazandó.

14. cikk

Az emberkereskedelem kiskorú sértettjeinek védelme a nyomozás és a büntetőeljárás során

1. A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a nyomozások és büntetőeljárások során az igazságszolgáltatási hatóságok különleges képviselőt jelöljenek ki az emberkereskedelem kiskorú sértettje számára, amennyiben a nemzeti jogszabályok szerint a szülői felügyeletet gyakorlók a közöttük és a kiskorú sértett között fennálló érdekellentét miatt nem képviselhetik a kiskorút, vagy amennyiben a kiskorúnak nincs kísérője vagy családjától elszakadt.
2. A tagállamok biztosítják, hogy a kiskorú sértettek haladéktalanul ingyenes jogi tanácsadást és ingyenes jogi képviseletet vehessenek igénybe, többek között kártérítés igénylése céljából is.
3. A védekezéshez való jog sérelme nélkül, a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és a 3. cikkben említett bármely bűncselekmény ügyében folytatott büntetőeljárás során:

- a) a kiskorú sértett kihallgatására a tényállásnak a illetékes hatóság számára történő bejelentését követően indokolatlan késedelem nélkül sor kerüljön;
 - b) a kiskorú sértett kihallgatására – szükség esetén – az e célra kialakított vagy alkalmassá tett helyiségben kerüljön sor;
 - c) a kiskorú sértett kihallgatását – szükség esetén – erre kiképzett szakemberek végezzék vagy a kihallgatás azok közreműködésével történjen;
 - d) a kiskorú sértett kihallgatását lehetőség szerint és adott esetben minden alkalommal ugyanazok a személyek végezzék
 - e) lehetőség szerint korlátozzák a kihallgatások számát, és ezeket kizárólag akkor folytassák le, ha a büntetőeljárás céljából feltétlenül szükséges;
 - f) a kiskorú sértettet elkísérheti jogi képviselője, vagy – indokolt esetben – a választása szerinti nagykorú személy, hacsak az adott személy tekintetében nem hoztak ezzel ellentétes indokolással ellátott határozatot.
4. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és a 3. cikkben említett bármely bűncselekmény ügyében folytatott büntügyi nyomozások során a kiskorú sértett vagy – adott esetben – a kiskorú tanú valamennyi kihallgatását videofilmre rögzítsék és a videofilmre rögzített kihallgatásokat – a nemzeti jogszabályoknak megfelelően – bizonyítékként fel lehessen használni a büntetőeljárás során.
5. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és a 3. cikkben említett bármely bűncselekmény ügyében folytatott büntetőeljárások során a bíróság elrendelhesse, hogy
- a) a tárgyalásra a nyilvánosság kizárásával kerüljön sor;
 - b) a kiskorú sértettet a megfelelő kommunikációs technológiák felhasználása útján hallgathassák meg anélkül, hogy jelen lenne a tárgyalóteremben.
6. Az (1), (3), (4) és (5) bekezdés a 11. cikk mellett alkalmazandó.

15. cikk

Megelőzés

- 1. A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket az emberkereskedelemhez kapcsolódó kizsákmányolás bármely formáját ösztönző kereslet visszaszorítása érdekében.
- 2. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket – mint például tájékoztató és felvilágosító kampányok, kutatási és oktatási programok, adott esetben a civil társadalmi szervezetekkel együttműködve –, amelyek célja a felvilágosítás, és azon kockázat csökkentése, hogy az emberek, különösen a kiskorúak, az emberkereskedelem áldozatává váljanak.

3. A tagállamok előmozdítják az áldozatokkal és a lehetséges áldozatokkal várhatóan kapcsolatba kerülő hivatalos személyek – többek között a helyszíni szolgálatban lévő rendőrtisztek, határőrök, munkaügyi felügyelők, egészségügyi dolgozók és konzulátusi személyzet – rendszeres képzését annak érdekében, hogy képesek legyenek felismerni és megfelelő bánásmódban részesíteni az emberkereskedelem áldozatait és lehetséges áldozatait.
4. A tagállamok mérlegelik intézkedések meghozatalát annak érdekében, hogy bűncselekménnyé nyilvánítsák a 2. cikkben említett, kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételét, amennyiben a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az illető a 2. cikkben említett valamely bűncselekmény áldozata.

16. cikk

Nemzeti előadók vagy azzal egyenértékű mechanizmusok

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket a nemzeti előadók kijelölése vagy ezzel egyenértékű mechanizmusok kialakítása érdekében. E mechanizmusok feladatai közé tartozik az emberkereskedelem tendenciáinak vizsgálata, az ellene hozott intézkedések eredményeinek értékelése és a megfelelő nemzeti hatóságok felé történő jelentéstétel.

17. cikk

A 2002/629/IB kerethatározat hatályon kívül helyezése

Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2002/629/IB kerethatározat hatályát veszti, a nemzeti jogba történő átültetésre vonatkozó határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségek sérelme nélkül.

A hatályon kívül helyezett kerethatározatra való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni.

18. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

1. A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [AZ ELFOGADÁSTÓL SZÁMÍTOTT KÉT ÉV]-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét, valamint az e rendelkezések és az irányelv közötti megfelelést bemutató táblázatot haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.
2. A tagállamok által elfogadott rendelkezéseknek hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozással együtt kell megjelenniük. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.
3. A tagállamok megküldik a Bizottságnak nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az irányelv tárgykörében fogadnak el.

19. cikk
Jelentéstétel

1. [Az elfogadástól számított negyedik év]-ig, valamint azt követően háromévente a Bizottság – adott esetben a szükséges javaslattal együtt – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.
2. A tagállamok megküldik a Bizottságnak az (1) bekezdésben említett jelentések elkészítéséhez szükséges valamennyi információt. Ezek az információk magukban foglalják a 8. cikk, valamint a 10–16. cikk értelmében alkalmazott intézkedések részletes leírását, valamint a 15. cikk (4) bekezdése értelmében lehetséges intézkedésekre vonatkozó megfontolások leírását.

20. cikk
Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

21. cikk
Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei, a Szerződéseknek megfelelően.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök